

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Jo'ra si Dumineca.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunclurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retransitu.

Nr. 24.

Dumineca, 4 Aprilu 23 Martiu

1880.

Cu 1 Aprile st. v. 1880 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fôiei nostre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 31 Martiu st. v. 1880, se binevoiesca a si'lu reinnoi *de cu vreme*, pentru cá diariulu se li se póta tramite regulatu. De la 1 Aprile st. v. incolo diariulu se va tramite numai aceluor domni, cari au binevoitu a-si reinnoi abonamentulu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

Pretulu abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Brasiovu 3 Aprilu / 22 Martiu.

Se mai aruncamu o scurta privire asupra situatiunei politice interne a Austro-Ungariei.

Incetú dér' siguru inaintéza processulu de discompunere a partideloru dualiste din monarchia. In Cislaiani'a starea lucrurilor s'a schimbatu deja atáto de multu, încátu celu ce era dedatu a vedé pe Nemtii decembristi dispunendu dupa placu asupra sortei statului, abia se mai potu orientá acuma in era actiunei ministeriului Taaffe. Este ceva neobiceinuitu spre exemplu a audi pe Nemti lamentandu cá li se cehiséza scólele, cá nationalitatea loru care relativu e cea mai numerosa in monarchia ar' fi amenintata. Déca Nemtii austriaci 'si vedu atáto de amenintata esistentia loru nationala pentru cá in Boemi'a si Moravi'a se infintieza unu numeru óre-care de scóle paralele cehice pe la institutelu, in cari se propunea pēna acuma numai in limb'a germana, ei, cari sunt cei mai inaintati in cultura intre tóte popórele monarchiei, apoi ce se mai dicemu noi sermanii de Romani, cari cu puținele nostre scóte amu ajunsu a depinde numai dela gratia ministrului de instructiune maghiaru?

Destulu, cá dincolo de Lait'a guvernulu a inceputu in tóta seriositatea se curetie neghin'a, ce s'a adunatu in anii din urma si se prepare calea egalei indreptatiri a tuturor popóreloru.

Unu spectaculu cu totul diferitu ne ofera Ungari'a. Diferenti'a ne-o potemu esplicá déca consideramu, cá in partea acést'a a monarchiei, cu exceptiunea nicei Croatie, factorii cari conduc destinele statului sunt numai maghiari si apoi sciutu este, cá dupa cumu sunt factorii asia trebuie se fia si productulu. Guvernulu la noi e maghiaru, diet'a e specificu maghiaru, tóta administratiunea, justitia s. a. se afla in man'a Maghiariloru, e dér' claru, cá rezultatulu activitatii publice de statu nu póte fi sub asemeni impregiurari altulu decâtu specificu maghiaru. De aci vine, cá in Ungari'a marea cauza a egalei indreptatiri merge calea racului.

Este a se constatá cu tóte aceste si in Ungari'a unu progressu insemnatu in processulu de discompunere alu partidei dualistice suprematiste. Lucrulu a ajunsu deja asia departe cu partidele parlamentare curatu maghiare încátu astadi se póte sustiené, pe bas'a dateloru ce le dau diferitele organe de publicitate maghiare, cá in Ungari'a nu mai esista nici o partida capabila de a guverná.

Mai josu publicamu unu apelu ce l'a adresatu unu fruntasu alu opostiunei maghiare diarului „Pester Lloyd“. Acestu apelu caracteriséza situatiunea destulu de bine. Partid'a lui Tisza nu se mai póte tiené, Tisza insusi crede a-o poté salvá printr'o fusiune cu elemente opositiunale. Omenii lui punu tóte in miscare spre a face se reiesca acestu planu. Cu asta ocaziune se dovedesce inse cá opostiunea asianumita moderata séu intr'unita e divisata in doue, in centralisti si autonomisti, si cá siansele cele mai bune le are partid'a „independentiei“ a căreia aderenti se inmultiescu din di in di.

Astfelu se póte prevedé cá fusiunea, déca se va si face, nu va poté aduce cu sine acea schimbare radicala in administratiune ce-o astépta cu nerabdare insusi poporulu maghiaru; elementele malcontente maghiare se voru grupá tóte in giurulu stangei extreme, opositiunalii maghiari cari nu voru intrá in nou'a partida fusiunata se voru alaturá probabilu la partid'a independentii. Lupt'a in contra pactului dualistu si pentru uniunea personala va reincepe atuncu cu vehementia si va provocá o totala schimbare a situatiunei. Cá spectatori in fondu voru stá nationalitatile — „leulu care dórme, dér' care inca n'a muritu!“

Cronic'a evenimenteloru politice.

Vacantie pasciloru le-au intrebuintatu multi deputati maghiari pentru de a face studii asupra situatiunei partideloru in Ungari'a si a chibzui ce ar' fi se mai intreprinda pentru venitoriu căci asia cá acuma, semte fiecare, cá multu nu mai potu merge lucrurile. Unu „membru de frunte“ alu opostiunei moderate maghiare a aflatu unu remediú si acel'a este dupa parerea s'a o fusiune a elementeloru opositiunale moderate cu partid'a guvernului pe bas'a legiloru dela 1867. Elu pledéza intr'unu apelu publicatu in fruntea diarului „Pester Lloyd“ pentru acést'a fusiune. Si ce credeti cá l'a indemnatu la acestu pasu, interesele adeverate ale tierii si ale locuitoriloru ei? Nu, ci numai fric'a de asianumit'a partida a independentiloru si de nationalitati. Eata ce dice acelu „mare patriotu“ in apelulu seu:

„Clubulu partidei independentiloru (aderentii lui Kossuth) numera de presentu 67 membri. Afara de aceea mai sunt inca vreo 13 deputati cari mai in tóte cestiuile mergu cu partid'a independentii. Facu laolalta 80. Déca nu voimu se ne amagimu cu intentiune, trebuie se marturisimu, cá ómenii independentii castiga totu mai multu tereuu si cá la alegerile viitoare voru mai cuceri inca multe cercuri electorale si acést'a nu numai pentru cá program'a loru va avé o mai mare potere atractiva, ci simpju din cauza, cá asianumitii autonomisti, acele elemente adeva, cari au acceptatu pactulu dela 1867, dér' nu voiescu nicidecumu se renuntie la dreptulu de a alege ampoiati comitatensi se voru lupta cu totii in taber'a „independentiloru.“ Reform'a administratiunei, asia cum e pusa acuma la ordinea dilei, ori cátu de necesara, si de doritu ar' fi, dá stangei extreme noue arme in mână si-i cástiga multi aliati.“

„Inteligentia tierii cea mai mare parte va salutá reform'a administratiunei, masele poporului inse, la cari nu asia curéndu voru strabate punctatiunile deputatului Szilágyi, voru merge dupa aceia, cari voru spariá pe poporu cu icónele centralisatiunei, reactiunei si ale hussariloru lui Bach. Este unu proverbu vechiu cá „inter duos litigantes tertius gaudet“ (candu doi se cërta alu treilea se bucura) cu alte cuvinte: déca cele doue partide cari stau pe bas'a pactului dela 1867 se voru divisá in doue partide si se voru combate reciprocu voru face servitii numai la alu treilea. Exceptiunalmente la noi mai facu servitii si la alu patru-lea. Intielegu „n a t i o n a l i t a t i l e.“ Nu

cumuva se credemu, cá nationalitatile cu cunoscutele loru nisuintie de a creá sistemulu cantonalu cu suprematia de limba a maioritatiloru s. a. prin cari au preparatu parlamentulu multe óre neplacute, ar' fi capitulatu cu totul. Leulu d ó r m e n u m a i, d é r' e l u t r a i e s c e. Elu se va desteptá déca desbinarea in taber'a contrara va fi in permanentia. . . De aceea ar' avé se se in temple ceea ce ori-ce patriotu neinteressatu trebuie se doréscá, adeva: „R e c o n s t r u i r e a m a r e i p a r t i d e l i b e r a l e.“ —

Asia unguruu fusiunistu din opositiune. Kossuthiaii si natiunalitatile ilu neodihnescu. Si intr'adeveru aceste doue elemente fórté eterogene, cá foculu si ap'a, sunt periculóse totodata, cá si aceste. Pre candu foculu amenintia coperisiele caseloru ap'a ataca si fundamentulu loru. Este inse mare intrebarea, déca o fusiune a opositiunaliiloru moderati cu tizaistii ar' poté se delature ori-ce periculu, ce ar' veni din partea „independentiloru“ de o parte si a nationalitatiloru de alta parte? Noi ne indoimu despre acést'a cu atáto mai vër-tosu, căci avemu unu exemplu premergetoriu in fusiunea ce a facut'o Tisza inainte cu cincii ani. Ce rezultate favorabile a avutu acést'a fusiune, ce periculu au delaturatu ce bine a adusu pentru tíera? Acést'a ne-o spunu diarele maghiare pe fiecare di prin lamentarile loru sfasietóre de anima.

Deodata cu proiectulu de lege pentru scólele secundare s'a fostu prezentatu camerei ungare unu reportu despre starea scóleloru poporale din Ungari'a (si Transilvani'a) in anu 1877/8, care contine date interesante. „Sieb. d. Tagbl.“ estrage din acestu raportu urmatórele: Esista in 12,857 comune, din 66 municipie resp. districte scolare, cu totul 13,675 scóle poporale, dintre cari 172 sunt de statu, 1555 sunt comunale, 13,790 confessionale, 158 private si adeva dupa rangulu 15,538 scóle elementare 62, scóle superióre poporale si 75 scóle asianumite cetatienesce, asia, cá pe o comuna se vinu 1.2, pe unu milu cuadratu 3.13 si pe 866 locuitori cáte o scóla poporala. Cu 189 scóle au fostu mai multe, cá in anulu trecut. Din 1718 comune copii trebuie se mérga in comunele vecine la scóla, copii din 267 localitati nu potu se se impertasiéscá de instructiunea popor. Dupa limb'a de propunere au fostu:

maghiare	7171	scoli cu 147	mai multe cá in an. tr.
germane	1017	„ 124	„ puține „ „ „
romane	2939	„ 179	„ multe „ „ „
slovace	1874	„ 27	„ puține „ „ „
serbesci	262	„ 3	„ multe „ „ „
croate	75	„ 5	„ „ „ „ „
rutene	519	„ 28	„ „ „ „ „
mest. cu 2 limbi	1703	„ 11	„ „ „ „ „
„ „ 3	102	„ 33	„ puține „ „ „

Datele aceste statistice au causatu multa superrare guvernamentalului „Ellenör“, căci ele dovedescu cá este inca departe acelu momentu de toti siovinistii atáto de multu doritu, in care se se póta sustiene, cá tóta suflarea, in Ungari'a cugeta, semte si vorbesce unguresce. 7171 scóle maghiare si 8494 scóle nemaghiare! „Ellenör“ ar' voi mai bucurosu se puna la indoiéla esactitatea raportului decâtu se créda, cá esista atátea scóle, in cari limb'a de propunere nu e cea maghiara si abia se mai póte mangaiá cu legea adusa in anulu trecut pentru introducerea limbei maghiare in scolile primare.

Unu faptu pentru noi Romani fórté imbucuratori este acelu, cá dupa cumu arata cifrele de susu scólele nostre poporale s'au inmultitu intr'unu anu cu 179. Romani au facutu prin urmare relativu celu mai mare progressu in instructiunea poporala. pre candu scólele germane au scadiutu cu 124, ear' cele slovace cu 27 intr'unu anu. Am trebui se credemu, cá cifr'a, care privesce pe romani nu este esagerata, căci ea se vede intr'unu raportu ofici-

alu maghiaru dela care numai partialitate faća de noi nu se póte asteptá. Cu tóte astea nu potemu se retacemu, cá nea surprinsu încátuva cifr'a cea mare ce-o arata raportulu cu privire la inmultirea scóleloru romane si trebue se ne întrebamu, cá óre raportorulu n'a avutu tendinti'a de a aratá starea instructiunei nóstre poporala într'o lumina mai buna cá se póta dice „eata si totu se mai plangu cá voimu se-i magniarisamu“? —

Scirile ce sosescu de unu timpu încóce din Bosnia nu sunt de locu imbucurátore. Nemultiamirea între poporatiunea rustica bosniaca e totu atátu de mare, cá si mai înainte. Bandele armate se arata pretutindení si numerulu loru cresce din di in di, amenintandu in mare gradu siguritatea publica. Deocamdata acestor'a li se atribue caracterulu de bande de hoti, dér' póte, cá mai tardiu se ésa la lumina, cá fierberea, ce se vede acuma, e pregatita de o mana lunga. Pêna acuma bandele bosniace au evitatu de a se ciocuí cu militi'a austriaca si patrurile militare cele multe ce se tramitu spre urmarirea loru se se întorcu in totudéuna fara rezultat. S'a constatat in se, cá banditii, între cari s'au distinsu cu deosebire doi serbi Jovo Zutici si Obrad Nesimovici, au mare spriginu in poporatiunea rustica, care le dá tóte informatiunile necesare. Tribunalele militare au luat mesuri energice contra acestor banditi si in districtele, unde se tienu, au proclamatu starea de asediu.

Generalulu-comandante Dahlen a datu o proclamatiune pentru cercurile sandjacului Banialuc'a si pentru districtele invecinate ale cercului Bihaci, in care dice, cá celu ce din reutate nu va impedećá pe banditi in comiterea de crime si celu ce va impedećá séu va îngreuná investigadiunile autoritatii militare pentu descoperirea hotiului séu a complicelui seu, in fine celu ce va procurá unui banditu prinsu ocaziune de a scapá si fugi séu va cautá se paralizeze silintiele autoritatii de alu prinde earasi va fi pedepsitu cu mórte dupa dreptulu statariu de cátra tribunalulu militar. Mai departe se pune pe capulu sieflor bandelor Zutivi si Nesimovici pretiu de 40 galbeni; celu ce prinde unu banditu séu provóca prinderea lui capeta 20 galbeni si care arata pe unu partinitoriu alu unui banditu capeta 10 galbeni premiu. — Dela proclamatiunea acést'a la pućinu rezultatu se astépta cei ce cunosc giurstarile in Bosnia si Herzegovin'a.

Cu privire la misiunea ce a avut'o d. ministru-presiedinte Bratianu in Berlin se comunica acuma, cá ea a avutu de scopu in prim'a linia inchiearea unei conventiuni spre regularea tuturor dificultatiloru referitóre la cestiunea drumuriloru de feru romane. In purparleurile, ce le-a avutu d. Bratianu in Berlin s'au regulatu tóte cestiunile pendente in favorulu Romaniei.

Ministrulu Bratianu, se dice, a adusu in discussiune la Berlinu si cestiunea Arab-Tabia Romania doresce, cá acést'a cestiune se fia regulata cátu mai grabnicu, si situatiunea s'a o tieue de provisoria, pe cátu timpu nu se voru stabili definitivu fruntariile sale si poterile nu voru face pe Russi'a se céda dorintielor indreptatite ale Romaniei in privinti'a acést'a. Germania, Angli'a si Austro-Ungaria sunt preventóre faća de Romania, dér' momentulu presentu, cu privire la impressiunile personale, ce le-au facutu intemparile in Russi'a asupra Tiarului, nu 'lu tienu de favorabilu de a inaugurá o actiune comuna a poteriloru in sensulu Romaniei (!)

Cestiunea succesiunii in Romania se nu se fia adusu pe tapetu la Berlin, dupa ce acést'a cestiune se va regulá fara de aceea definitivu prin constitutiune. Constitutiunea romana stabileste adeca, cá déca principele Carolu ar' remané fara de copii, urmasiulu seu la tron se fia séu fratele seu séu copii fratelui seu. Regularea cestiunei de succesiune se sonda prin urmare cá o afacere personala a principelui Carolu, care are se se intieléga despre ea numai cu frate seu. Abia dupa ce se va fia facutu intielegerea acést'a camera va avé se 'si dé votulu seu definitivu in sensulu constitutiei romane.

In siedinti'a dela 18/30 Martiu a. c. deputatulu d. B. Conta a depusu unu proiectu de lege subscrisu de noa deputati relativu la domiciliulu si petrecerea strainiloru in Romania. Acestu proiectu are de scopu de a întregi dispositiunile legi privitóre lu biletele de libera petrecere si cuprinde pe scurtu urmatórele:

Ori-ce individn, care nu e de nationalitate romana, nu va poté in viitoriu stabili domiciliulu

seu in nici o comuna din Romania, fara autorizatiunea consiliului comunalu respectivu. Acést'a autorizatiune se póte dá strainului numai pe bas'a unui pasportu, eliberatu in patri'a s'a originala, a unui certificatu, cá a satisfacutu servitiului militaru in patri'a s'a originala, apoi a unui certificatu dela autoritatea comunala a ultimei sale locuinte din strainatate, doveditoriu, cá in patri'a s'a originara a avutu intodéuna purtare buna si n'a fostu niciodata condamnatu pentru crime si delictes si in fine o declaratiune scrisa, prin care arata, cá are o anumita profesiune onorabila afara de aceea de medilocitoriu, precum telalu, samsaru, staruitoriu s. a. Ori-ce strainu trebue se facea cererile pêna in terminu de 30 zile dela sosirea s'a in tíera, dela acést'a datoria e liberatu strainulu, care a obtienu unu biletu de libera trecere prin Romania pentru totu timpulu prevediutu in acelu biletu. Biletele de libera trecere se voru dá numai acelor straini, cari voru fia doveditu, cá au asediare stabila in strainatate. Celu ce nu cere autorizatiunea séu caruia se refusa séu se retrage autorizatiunea data o dreptu consideratu, cá vagabundu. Pentru fiecare autorizare se va plati o taca de 20 lei la casa comunala. — Adunarea a declarat acestu proiectu de lege de urgentu si l'a tramisu la sectiuni.

Citimu in „Monitorulu“ „Rom“:

„Luni, 17 Martiu curentu, la órele 11 si jumetate diminetá, Escelenti'a S'a d. Iosef Iooris, ministru residentu alu M. S. regelui Belgiloru, a fostu primitu, impreuna cu personalulu legatiunei regale belgiane, la palatulu din capitala, in audientia oficiala, cu ceremonialulu prescristu.

Escelentia S'a d. Iooris a avutu onóre a remite A. S. R. Domnului, in presentia d-lui I. Campinenu, ministru de finantie, inlocuindu pe d. ministru alu afaceriloru straine, care lipsesce din capitala, scrisorilec, are 'lu acredita, in calitate de ministru residentu alu M. S. regelui Belgiloru, pe langa Persón'a Altetiei Sale Regale. Cu áceasi ocaziune, d. Iooris a inmanatu Altetiei Sale Regale si o a dou'a scrisóre, prin care Maiestatea S'a regele multiamesce Pré Inaltulu nostru Domnu, pentru misiunea estraordinara tramisa la Bruxelles, spre ai notifica independenti'a Romaniei, si ai remite marea Cruce a „Stelei Romaniei.“ Dupa terminarea audientiei oficiale, d. ministru residentu a avutu onórea a presintá personalulu legatiunei A. S. R. Domnului, si, in urma, a fostu recondu la ospelulu séu cu ceremonialulu ce a presidatu la sosirei.

In 31 Martiu a. c. M. S. Regele Portugaliéi a primitu in audientia solemná pe d. Plagino, tramisu estraordinariu alu Romaniei insarcinatu a-i notificá independenti'a Romaniei. Regele Ludovicu a respunsu printr'unu discursu fórte afectuosu si a conferitu A. S. R. Principelui Carolu I marea cruce a ordinului „Christos“ si a ordinului „St. Benoit d'Aviz“.

„Nord. allg. Ztg.“ din Berlin vorbindu de discursulu pronuntiatu la 11 Martiu de marchizulu de Hartington, intr'unu meetingu electoralu, constata, cá siefulu opositiei in Engliter'a s'a insielatu in presupunerea s'a, cá politic'a Austriei séu a Germaniei urmaresce o directiune ostila contra Franciei.

„Nici Austri'a, nici Germani'a, dice gazet'a oficiosa, n'au tendentie ostile contra nici unei natiuni. Ele sunt aliate prin interessulu loru comunu pentru mantinerea pazei europene, si nu este nici in interessulu uneia, nici alu celéi-alte, d'a se desparti de Engliter'a séu de Franci'a. Barbatii de statu de la Vien'a si Berlinu sunt convinsi, cá bunele relatiuni între Franci'a si Engliter'a sunt totu atátu de folositorie pentru pacea Europei, cá si acordulu intimu dintre Austri'a si Germani'a, si de aceea cabinetele din Vien'a si Berlin voru privi bun'a intelegere ce esiste între Franci'a si Engliter'a cá o chezasie pentru mentinerea pazei pe continentu.“

Se telegraféza din Constantinopolu 20 Martiu: Sir Layard, cá decanu alu corpului diplomaticu, a inaintatu Portiei in numele tuturor misiuniloru diplomatice straine unu promemoria declarandu, cá a aflatu cu mahnire, cá curtea martiala, insarcinata a judećá pe omoritorulu capitanelu Komarov, l'ar' fi condamnatu la munca silnica pe vietia, ór' nu la pedépsa cu mórte; acést'a condamnare da misiuniloru diplomatice straine temereá, cá singuranti'a compatriotiloru loru se nu fia atinsa, prin urmare ele atragu atentiunea guvernului otomanu asupra acestui faptu.

Pórt'a a respunsu eri in áceasi forma, cá, spre a garantá justiti'a si drepturile acusatului, o comisiune compusa din medicii misiuniloru si din alte notabilitati medicale, va fia insarcinata se examineze starea mintala a acusatului si apoi, dupa conclusiunile raportului acestei comisiuni, cá acusatulu e senatosu la minte séu alienatu. Curtea

martiala va pronuntia in contra'i pedépsa cu mórte séu achitarea. Pórt'a respinge, cu energia imputarea ce i se face, cá ar' fi voitu se smulga pe unu culpabilu dela pedéps'a ce merita. Comisiunea medicala, in care ambasadorii sunt invitati a delegá fiacare unu medicu, se va intruni astadi, Luni.

Ce 'lu dóre pe „Kelet.“

Estragemu dintr'o corespondentia din Brasiovu dela 29 Martiu 1879 a diarului „Kelet“ din Clusiu urmatórele:

„Nu se intempla pentru prim'a óra cá romanii din Brasiovu se aiba trebuintia de reprezentanti'a Brasiovului, in care dupa cum se scia, dominéza majoritatea sasésca si care de regula respinge cererile romaniloru seu se jóca cu dinsi cá pisc'a cu siórecele. Asemenea procederi ale on. reprezentantie supra pe romani in totudéuna si asupra acestor superari se grabescu apoi a-se plange in Gazeta. Bas'a acestor plangeri este de ordinariu acést'a: cá sasii ar' trebui sa cugete seriosu la aceea, cá ei trebue se traiesca in buna armonia cu romanii si se-si dé man'a contra inimiculu comunu. Si unu orbu póte vedé, cá imiculu comunu nu este nimieua altulu de cátu poporulu maghiaru. Dupa „Gazeta“, acestu dusmau comunu a atacatu de o potriua pe sasi si pe romani prin articululu de lege XVII din 1879, prin urmare: „Se ne damu man'a.“ Sasii tacu infundati la acestu apelu si mergu pe drumulu, ce si-au alesu pentru ajungerea scopuriloru lor. De 15 ani totu amana si nacajescu pe romani cu darea unui locu degimnastica, in se intodéuna, candu credu deja a avé in mana donatiunea, se intempla cáte unu „changer-passer“, si donatiunea éra dispere. Este alegere de deputati la universitatea sasésca, romanii sunt in majoritate in comitatulu Brasiovului, dér' cu tóte acestea se alegu prin aclamatiune sasi fanatici (három próbás), pe romani nici nu-i baga in séma (rá sem hederitnek). Esemple cá acestea, ce le poti prinde cu man'a nu-o potu face in se, pe „Gazeta“, se ajunga la alte conclusiuni, decátu la acelea, cá se-si ofera sasilor serviciile sale contra dusmanulu comunu, ór' lectiunea primita o baga in buzunariu.“

„Candú se va desteptá óre „Gazet'a“? „Gazet'a“ n'ar' trebui se provoce pe sasi, cá se-si dé man'a cu dens'a contra poporulu maghiaru, deórece acést'a nu va face niciodata se reusiesca (zöld ágra jutatni) dreptele cereri ale romaniloru din Brasiovu. ci din contra ea ar' trebui se-si intrebuintieze influenti'a, cá, in acea reprezentantia, elementulu maghiaru se nu fia „unu corbu albu“, pentru cá atunci de siguru si romanii ar' fia mai bine considerati. In locu de acést'a, in se „Gazet'a“ cautá pe dusmanulu comunu, dér' nu 'lu afla; pentru cá, dica „Gazet'a“ ori ce ar' dice, poporulu maghiaru nu este dusmanu, nici alu sasilor nici alu romaniloru: deórece a impartitu cu dinsi fratiesce constitutiunea maghiara; si pre candu „Gazet'a“ va cugeta asupra dusmanulu comunu, pe atunci romanii din Brasiovu, între doue scaune, se voru afla de desuptu. Volenti nou fit injuria.“

„Se trecemu la comitatulu Fagarasiului si se vedemu, déca considera romanii pe poporulu maghiaru si aci de dusmanu comunu? In comitatulu Fagarasiului sunt 126 invetiatori nemaghiari; dintre acestia sciu bine unguresce 6; mediocru 46; de locu nu sciu unguresce 76; La cursulu complementariu de limb'a maghiara din anulu acést'a s'au anuntiatu 99. Este lucru invederatu, cá, déca acesti 99 de invetiatori romani voru cerceta cu diligenti'a in decursu de cátiva ani cursulu complementariu de limba maghiara, dupa cátiva ani toti invetiatorii romani voru sci vorbi si scrie unguresce. Mai multu de cátu atátu! In dilele acestea invetiatorii romani din comitatulu Fagarasiului au adresatu o petitiune — in o pura limba maghiara — inspectorulu de scóle r. ungurescu din comitatele Fagarasiu-Brasiovu, in care ceru dela Dlu ministru, se instituésca pentru dinsi anume unu cursu de limb'a maghiara in Fagarasiu, deórece cu totii suntu gata a-lu frecuenta! Unu preotu sasescu din comitatulu Fagarasiului s'a anuntiatu, cá e gata se ia asuprasi predarea acestui cursu de limba maghiara. Cu ochi si sentimente cá acestea privescu romanii din comitatulu Fagarasiului pre dusmanulu comunu alu „Gazetei.“ Dér' in Brasiovu? (Aci pomenesce coresp. lui Kelet, cá invetiatorii sasi au rugatu pre profesorii teologi se tiena essamenele de calificatiune la finele lui Iuniu, cá se póta luá si ei parte la cursulu complementariu de limb'a maghiara, dér' li-s'a respinsu cererea.)

Francesulu ar' dice „Ils sont bien bons ces messieurs du „Kelet“. Metod'a d-loru este in se deja fórte invecitata si de aceea produce efectulu unei haine care a fostu odata frumosu vapsita, dér' care si-a perdutu acuma faci'a cu totulu încátu e greu a mai gáci déca a fostu odata rosia ori verde. Naivitatea prefacuta, cu care intréba corespondentulu brasiovénu alu lui „Kelet“: „Candú va se se destepte odata „Gazet'a“? potea se mai aiba óre-care trecere înainte cu vreo 10 ani, candu existau multi, cari mai credeau in pretinsele „intentiuni leale“ ale Maghiariloru faća de nationalitati, astadi

se afirmari că aceea, că „maghiarii au impartitu
constituțiunea cu romanii“ potu produce
mai unu simțiu de drépta compatimire in cetito-
rulu nepreocupatu.

D-loru dela „Kelet“ nu le place, că „Gazet'a“ a
susu francu si sinceru sasiloru, că ei facu unu serviciu
reu causei loru déca imitandu siovinismulu
maghiaru declara resbelu Romaniloru si că din
intielegerea Romaniloru si Sasiloru póte profitá
mai contrariulu comunu. Ce bine a gáçitu „Ke-
let“, cine este acestu contrariu! De ce nu a in-
lesu totu asia de bine, că scopulu n'a potutu fi
a oferi, cumu dice, serviciulu nostru sasiloru,
că amu creditu a f a c e unu serviciu causei
noastre drepte comune nationale prin aceea că le-
am recomandat a cautá bun'a intielegere cu
Romanii.

Desi scimu că o asemenea intielegere nu ar
póte de locu dloru dela „Kelet“, căci li s'ar' de-
clara marile planuri de maghiarisarea Brasiovilu.
Desi amu fostu consternati de absurdulu că se nu
nerusinatu consiliu ce ni'lu dau, că se lu-
camu pentru intarirea elementulu maghiaru in re-
presentanti'a fostulu fundu regiu.

„Nu serviti Sasulu, că nu ve ajuta nimicu,
serviti mai bine Ungurulu, ne dice „Kelet“. I
multiamimu pentru acést'a noua dovéda de amicitia.
Va contribui si mai multu la deșteptarea nóstra
care atátu de multu o doresce. Deocamdata
se primésca dnii dela „Kelet“ asigurarea solem-
nela, că noi Romanii nu aspiramu a deveni servi-
torii altora, ci voimu libertate si egala indrepta-
re. Da, nu Sasulu nici Ungurulu ci stravechei
noastre patrie si santei nóstre cause nationale voimu
servimu intodéuna! Acést'a se si-o insemne
d-nii dela „Kelet“.

Ve mai rogamu, d-loru dela „Kelet“ se nu
mai totu veniti cu sermanii invetiatori romani,
ari constrinsi de forti'a unei legi asupritóre se
adreseza cu petitiu la ministrulu Trefort. Fiti si-
guri, că acesti'a dupa ce cu multa greutate voru
invetiatu ceva de sila unguere ce se voru semti
mai instrainati in anim'a loru de cătra Maghiari
ar' fi potutu fi mai inainte, candu se serveau
mai de limb'a loru materna. Ori-că nu credeti
acést'a? Aduceti-se aminte de absolutismu!

Becleanu (Comitatulu Soluocu-Dăbăca) 20 Mart. 1880.

Este aici la noi in acestu opidu unu pretoru,
D-lu Adolfulu Franciscu F l o t h, care de mai multi
ani administréza cerculu acést'a alu Becleanulu cu
prodintia si tactica rara, cu o maniera iubita de
poporatiunea poliglóta a cerculu, a careia ma-
ritate absoluta e romana. Numitulu d. pretore
a totu timpulu administratiunei sale a fost dreptu
a lúcia de Romanii din cercu si 'i a favoritu in
cauze privintie d. e. in sustienerea si dotarea scó-
leloru confessionali, infintiarea de fonduri scolare
si multele lenevirei scolare etc. Unu exemplu:
Cătu din locuitorii romani de aici reu pricepetori
si fíresce sedusi siuistru de cătra antagonii scólei
noastre, mai anu cerura că se li se dé loru la mana
crucei ce li-ar' obveni din venitulul regalulu tri-
lunaru (donatu in mai multe dati cu documente
scólei). D-lu pretore Floth cá barbatu intieptu si
cibitoriu de cultura in adunarea comuna li-a astu-
pau gur'a astfelu: „Da“ voi nepreceptiloru ce
vóiti? se scóțeti crucei donati scólei, lasatii a-
celu. mai bunu si mai santu locu si scopu n'aveti
decatu scóla, eu sum unguuru, si cá proprietariu si
am parte la regalulu trilunaru, inse si eu 'mi
susu competinti'a mea de acolo scólei vóstre!“ De
multe ori mai multu face ajutoriulu moralu si de-
clara celu materialu, fíresce apoi ómenii si-au retrasu
cauzea necompetenta. Acestu d. pretoru e unu
barbatu osebitu iubitoriu de scóle si de cultivarea
poporulu fara osebite de confessiune ori natiune,
cu a ajutoru atátu moralmente cătu si material-
mente la edificarea de biserici solide — asia, cătu
e stimatu de fiacare omu onestu; — e celu mai
activu si energicu pretoru in comitatu, ceea ce do-
redesce faptulu, că Majestatea S'a Imperatulu si
Regele prin prea inaltulu autografu dela 2 l. c.
a conferitu prea gratiosu d-lui pretoru Floth cruce
si coronéi de auru pentru meritele
castigate si administrarea 'i leala si drépta apoi
partiala in cursu de numerosi ani.

D-lu protopopu Ioanu P a p i r i u P o p u
a Idodulu mare cu dat'a 13 l. c. a gratulatu
adatulul si binemeritatulu pretoru in scrisu,
cătu departe statiunatu de acestu cercu. D. pro-
topopu Papiriu si-a adusu aminte, că mai nainte
cu cătiya ani ambii au lucratu, ambii intr'unu cercu

invecinatu alu Piatrei, cest'a cá preotu-protopopu,
cel'a cá amplotu administrativu, de unde apoi au
fostu stramutati, celu d'antaiu in tractulu Iclodulu
mare, — celu de alu doilea in cerculu Becleanulu.
Camu 15 ani a fostu protopopu D. Papiriu in trac-
tulu Teuzei cu locuintiá in Ciceu-Cristoru. D-s'a
inse, cá barbatu activu, micu de statura, inse cu
multu spiritu si zelu a lasatu tractulu in cea mai
buna ordine, căci in cursulu aniloru, căti l'a con-
dusu prin staruintia de feru a edificatu din mate-
rialu solidu biserici si scóle, scólele lea organizata
solarietele invetiatoresci le-a maritu in totu tractulu
dupa potentia, asemenea a imbunatatitu stolele
preotiloru si, avendu totodata unu rolu eminentu in
tóte causele si luptele natiunali prin influintiá
propria a esaperatu si realizatu obligatiunile impru-
mutulu de statu paremi-se la 20—22 mii de flo-
rini in favórea scóleloru tractuali, din a caroru in-
teresse se platescu docentii si se sustienu scólele,
si mai multe altele. Apoi pe terenulu publicitatii
inca a lucratu fórtu multu in acelu tempu. . .
Urme nesterse a lasatu numitulu protopopu in a-
nim'a poporulu din acelu tractu si giuru. Pe
atunci in tractulu ce la administratu i-a remasu
predicatulul in gur'a poporulu „Ciparusiu vitézulu“.
Eu cugetu, stimate D-le redactoru, că unele că aces-
tea ar' fi dauna se se dé uitarei. S. M.

Pentru Romanii inundati din Transilvani'a si Ungari'a.

Dela d. G e o r g e B. P o p u primimu ur-
matórea scrisóre si patru liste cu 34 fl. 82 cr.

Onorabilelu comitetu pentru ajutorarea celoru inundati
la man'a d-lui G e o r g e B. P o p u in Brasiovu.

Onorabilu Comitetu! Subsemnatulu in cointielegere cu
Comitetulu Reuniunei invetiatoriloru romani gr. or. din tíer'a
Barsei am apelatu la sentimentulu de caritate alu membru-
loru predisei reuniuni, că se contribue si densii dupa pu-
tintia spre alinarea suferintieloru Romaniloru inundati din
Transilvani'a si Ungari'a. In urmarea acestei dispositiuni a
intratu la subscrisulu péna astadi sum'a de 34 fl. 82 cr.
care am onóre a o transpune Onorabilulu Comitetu spre a-
facere competenta. Totdeodata rogu pe Onor. Comitetu a
mijloci publicarea aci sub 1, 2, 3 si 4 acuseloru liste de
contribuire. Binevoiesca Onor. Comitetu a primi s. c. l.

Brasiovu in 11 Martiu 1880.

S t. I o s i f u

Dir. gimn. si Pres. Reun. rom. inv. gr. or.
din tíer'a Barsei.

Colect'a din cerculu alu III-lea alu invetiati. rom. din
tíer'a Barsei.

Alexe Fratesiu, parochu 50 cr., Georgiu Ludu,
preotu 50 cr., Irodionu Fratesiu, invetiati. 50 cr.,
George Siuraru 50 cr., Andreiu Nanu 50 cr., Ge-
orge Goicea 50 cr., Ioanu Neagu 50 cr., Vasile
Cranga 50 cr. Sum'a 4 fl.

Presimuru in 7 Februaru 1880.

Georgiu L u d u Irodionu F r a t e s i u
Pres. subr. not. subr.

L i s t ' a N r. 2. D-nii Ioanu Aronu 50 cr.,
totu dela d-s'a o colecta cu 82 cr., Eft. Curcanu
50 cr., Iuonu Lengeru 2 fl., I. C. Tacitu 1 fl.,
G. Ucenescu 50 cr., G. Bellissimu 1 fl. Sum'a
6 fl. 32 cr.

Brasiovu in 23 Februaru 1880 v.

B e l l i s s i m u P r e s. G. M o i a n not. subr.

L i s t ' a sumeloru contribuite la petrecerea
de dansu a subreuniunei invetiatoriloru rom. gr. or.
cerculu II. (Sacele) in favorulu inundatiloru din Transil-
vani'a tienuta in 23 Febr. 1880 st. v. in sal'a hotelulu
„la Sóre“ din Satulungu.

Domnii: I. Dorc'a 2 fl., I. Petricu 1 fl., I.
Gavrusia 2 fl., D. Dogariu 1 fl., A. Fratesiu 1 fl.,
I. Dariu 1 fl., St. Dragomlru 1 fl., I. Zichilu
1 fl., An. Barsanu 1 fl., T. Fratesiu 2 fl., I. Po-
poviciu 2 fl., I. Medianu 2 fl., G. Medianu 2 fl.,
G. Urdea 1 fl., I. Popescu jun. 1 fl., D. Benedek
1 fl., St. Manole 1 fl., I. Giurgiu 1 fl., M. Ta-
bac 1 fl., I. Dragusiu 1 fl. 20 cr., C. Crisianu
1 fl., I. Acs. 1 fl., I. Ianczy 1 fl., I. Szász 1 fl.,
P. Barbuc 1 fl., G. Penesiu 1 fl., R. Popea com.
1 fl., D. Bnruc 1 fl., G. Comanu 1 fl., B. Paisiu
1 fl., Al. Verzea 3 fl., A. Irk 1 fl., R. Belu 1 fl.,
I. Belu 1 fl., M. Ciuta 2 fl., M. Cologanu 1 fl.,
R. Bercariu 1 fl., St. Argasala 1 fl., V. Roscu-
letiu 50 cr., Schröder 1 fl. 50 cr., B. Bogdán
1 fl., P. Sasu 2 fl., I. Petcu 1 fl., G. Góga 1 fl.,
D. Kovács 1 fl., Familia I. Gelb 3 fl., Sipos 1

R. Butu 1 fl., P. Ciurea 1 fl., D. Oct. Popea 2 fl.
Maniu 1 fl., Karácsany 1 fl., V. Popea 2 fl. Suma
intréga 67 fl. 20 cr. Scotiendu spesele de 45 fl.
20 cr. remane venitu curatu 22 fl. Dupa inchei-
area socotelei mai incursu dela preotulu din Dirste
Toma Bersanu 1 fl. Sum'a totala 23 fl.

L i s t ' a N r. 4 prin d. Damianu Iuga inv.
din Bastelecu dela sine 50 cr.; colecta in bucate
dela locuitorii de acolo 1 fl. 50 cr.

Acést'a sum'a de 1 fl. 50 cr. inmánandu-se subscrisulu
o tramitu d-lui direct. gim. Stef. Iosifu spre urmare mai
departe.

Brasiovu in 20 Febr. 1880.

I o a n u P e t r i c u protopopu.

Péna acuma au incursu la Redactiunea „Ga-
zetei Transilvaniei“ in totalu 1870 fl. 50 cr.,
franci 11,182 50 cent. si 100 mārci germane.

(Va urmá.)

Toplit'a romana 13 Martiu 1880.*

Stimate D-le Redactoru! . . . F'indu că in
Nr. 11 ex 1880 alu stimatulu diuaru ce redigeti
autorulu acelu articulu se apuca a me atacá cu
atáta vehementia si nerusinare, si cu atátea scor-
nituri false, — me vedu necessitatu a luá con-
deiulu si a respunde in interessulu adeverulu ur-
matórele: Ce privesce punctulu primu alu men-
tionatulu articulu, credu, că nu amu respunsu des-
tulu in Nr. 101 ex 1879, ér' cu privire la cei
4700 fl. v. a., cu care biserici'a a remasu datóre
fostulu intreprindiatoriu V. G., acelu contractu s'a
facutu inaintea comitetulu parochialu, dupa ce edi-
ficiulu bisericei in statulu quo, — la recuirea
comissiunei consistoriale esmise infaçi'a loculu, —
s'a estimatu prin unu ingeneriu si numai cu mari
greutati s'a potutu reduce sum'a restanta la cifr'a
de 4700 fl. v. a., mai cu séma prin conlucrarea
d-lui comissariu consistorialu inaintea caruia s'a fa-
cutu contractulu pentru mentionat'a suma, prin ur-
mare asertiunea d-lui Cristea in privinti'a acésta e
nedrépta. Mai departe cumcá s'ar' fi esecutu mai
multe familii pentru biserica e nedreptu, — in a-
deveru fostulu curatóre a fostu planuitu asia ceva,
dér' chiaru preotii au opritu acestea esecutiune si
observandu neesactitatea curatorulu l'au suspendatu
la momentu, reportandu Veneratulu consistoriu des-
pre starea lucrulu, in urm'a carui raportu acest'a
a esmisu o comissiune. Precumu amu amentitu
deja fostulu curatoru a remasu datoriu bisericei cu
sum'a de 3000 fl. v. a., cătu singuru a recunos-
cutu inaintea aceleiasi comissiuni; pentru care suma
fostulu curatoru e datu in judecata si imobilele
lui sunt prenotate sub Nr. 4249 ex 1879 la car-
tile funduare din Sz.-Regen. Ore d-le Cristea a-
césta o numesci esactitatea unchiulu D-tale? Ore
prin macularea acelu, curi au jertfitu pentru bi-
serica si au adusu lucrurile la lumin'a adeverulu,
voiesci se speli pecatele unchiulu d-tale in specie,
si in genere a familiei d-tale? au voiesci, cá pe-
catele comisse de rudeniele d-tale se le arunci a-
supra nóstra? Eu credu, că atátu esecutiunile ce
le-a fostu causatu unchiulu D-tale, cătu si neesac-
titatea comissa de densulu nu vei denega-o, acesta
e unu lucru cunoscutu, atátu tienutulul nostru cătu
si veneratulu consistoriu archidiecesanu. Eu me
miru de cutesanti'a d-tale, că pre candu d-t'a,
că membru alu familiei Cristea, ce a comisu ace-
lea pecate, ar' trebui se le dai uitarii, insusi d-t'a
veni si pecatele familiei D-tale cu o neinchipuita
usiurintia voiesci ale atribui altora. .

Pasagiulu, unde in mentionatulu articulu se
dice, că contractulu e fara scirea comitetulu pa-
rochialu, contine unu neadeveru, pentru că chiaru
presiedintele comitetulu parochialu si curatorele
primariu manu propria sunt subscrisi in contractu,
si insusi curatorele primariu Ioanu Maieru a mersu
in persóna la ven. consistoru archid. pentru obtie-
nerea aprobării contractulu; ér' ce se tienu, că
d. Melik Istvan la prim'a licitatiune a padurii
mentionate a fostu datu 3600 fl., si acumu padu-
rea s'a esarendatu cu 2000 fl. credu d-le Cristea
căti este destulu de cunoscuta caus'a, dér' pentru
că se-o cuóscá si onor. publicu éca o in scurtu:
La prim'a licitatiune s'a esarendatu aceiasi padure
pe 20 de ani, că se se taie de totu cu pretiulu
de 3600 fl.; inse obvenindu unu focu intr' ins'a
péna a nu fi data in séma respectivulu arendatoru
si ardiendu aceeasi padure de jumetate, precumu
s'a constatatu si prin comissiunea esmisa de cătra

* Cu acestu respunsu declaramu de incheiata discussi-
nea in colónele fóiie nóstre. Red.

judicatori'a regia din Sz.-Regen (a se vedé actele in archiv'a acelei judicatorii) partea jumetate remasa intréga, precumu si cea dearsa, câtu s'a potutu folosi din ea, s'a datu cu pretiulu de 2000 fl. v. a. numai pe 5 ani si se se taie numai lemnele de plute, asia, cá cu timpu lemnele mai mici crescédu se se póta earasi esarenda. Apoi cumcá licitatiunea padurei mentionate a fostu publica, me provocu la negutiatorii din pregiuru si la publicatiunea de licitatiune subscrisa de negutiatorii din locu.

E de notatu inse mai presusu de tóte, cá, padurea din cestiune findu portiune canonica, usufructulu dupa dreptu este esclusivu alu preotiloru, si preotii singuru numai din pietate cátra biserica, si spre ajutorarea starii finantiale a aceleia au donatu arenda mai antaiu jumetate dupa aceea intréga bisericei. Este acést'a óre sacrilegiu?! Aratami D-le Cristea, cá cine din famili'a D-tale a datu macaru unu cruceriu pentru edificarea bisericei?

Cu privire la calumniile aduse asupra-mi facia de scóla le dechiaru o data pentru tot-deuna de esageratiuni scornite din singura cauza, cá pre langa tóta bunavointi'a nu te am pututu pune invetiatoriu, ne avendu cualificatiunea receruta si astfelu na ai potutu obtiené aprobarea de atare; ér' starea scólei nóstre credu cá am descriu destula in Nr. 101 ex 1879 ai „Gaz. Tr.“

Me miru, cum cutezi a dice, cá am fostu alesu prin intrevenirea familiei Cristea de preotu si Ioane Popescu de primariu; e lucru cunoscutu, cá mentionat'a famili'a, pe de o parte de forte pucina popularitate se bucura in comuna nóstra, ér' de alta parte, singuru aceea familia a voitu totudeauna a submina famili'a nóstra.

In urma declaru intregu articolulu de nescie scornituri malióse, si documentele produse in acela de false. Lasu se vorbeasca aci acelus'a declaratiune a comitetului parochiale in copia.* Cu acestea D-le Cristea me dechiaru a 'mi inchia cu D.-T'a tóta polemi'a pe calea diuaristica, de óre ce nici caracterulu nici demnitatea mea nu me iérta a stá de vorba cu unu omu de calibiulu D-Tale.

Georgiu Popescu
parochu rom. gr. or.

Diverse.

[Starea sanitara a Romaniei.] In privint'a acést'a serie „Monitorulu“: Din raporturile primite dela d-nii prefecti de judetie si dela d-nii vice-presiedinti ai consiliiloru de higiena si de salubritate publica ai orasiiloru Bucuresti, Galati si Ploiesci, resulta, cá in lun'a Februaru din a. c., a fostu variol'a in judetiele Braila si Tulcea (unde a si incetatu), si in judetiele Ilfov, Romanati, Valcea, orasiile Bucuresti si Galati (unde scade simtitoru). Angin'a diphterica in judetiele Bacau, Dolj, Falciu, Neamtii si Sucéva (in cele din urma ból'a a si incetatu, ér' in Ploesci scade); scarlatina, in judetiulu Prohova, in orasiile Bucuresti (unde scade) si in Ploiesci (unde a si incetatu), precum si febra typhoida in judetiele Némtiu si Oltu.

[Cátu costa ostirile in Europa.] „Economistulu“ din Londr'a, publica urmatorulu tablou alu speselor, ce facu pe fiecare anu statele Europei cu resbelulu si marin'a. Europ'a cheltuiesce pentru acestu scopu suma de 4,023,000,000 pe anu. Eata cumu se clasifica diferitele state, din punctulu de vedere alu cheltuelitoru militare: Russi'a 912,500,000 franci. Angli'a 806,200,000. Franci'a 675,000,000. Germani'a 533,700,000. Austri'a 278,700,000. Itali'a 231,200,000. Spani'a 150,000,000. Turci'a 125,000,000. Oland'a 72,700,000. Belgi'a 47,500,000. Statele desfacute de Turci'a 47,500,000

*) Eata declaratiunea-copia: Subscrisii membrii ai comitetului parochialu gr.-or. din Topliti'a declaramu; cá cele scrise in Nr. 11 a „Gaz. Tr.“ ddto Topliti'a romana la 8/20 Ianuariu a. c. asupra preotulu Georgiu Popescu si judelul comunale Ioane Popescu, sunt mintiuni grosolane si cornurate si pe subscrisii membrii ai comitetulu, cá pe ómenii ce nu sciu scrie si ceti, sub alte pretexte si alte intielesuri ne-au subscrisu prin seducerea lui Ioane Maieru si Ioane Cristea, si totodata declaramu, cá pretinsa declaratiune publicata in numele nostru in mentionatulu diurnalu e falsa. Topliti'a la 28 Fauru st. n.

Comitulu parochialu: Humba Nic. Natea George si Neculae, Ciobota Todoru Florea Ionu subscrisi prin Nec. Tesloanu m. p.; Ciobot'a Nec. Bucuru Ionu, Trutia Nec. si Ionu, Tesloanu Ales. prin Carolu Lam m. p. — in presentia nóstra: L. S. Necul. Tesloanu m. p. Roth Miklos m. p. Sburcea Petru m. p.

Portugali'a 45,000,000. Suedi'a 32,500,000. Danemarc'a 22,500,000. Greci'a 15,000,000. Norvegi'a 13,700,000. Svitier'a 13,000,000. „St. R.“

[Unu aerolitu.] — Rare ori se póte constata cu ochii liberi caderea unui aerolitu; acestu fenomenu s'a observatu in impregiurimile de la Iscoudun. Nisce persóne, ce se aflau in campu audira de-odata o detunare si vediu pamentulu dintr'unu ogor sarindu in susu. Unu aerolitu cadiuse, si se cufundase in pamentu de 40 cm. Pondulu seu e de 3 kilogr., tiesetur'a s'a sémana cu aceea a granitulu. Este invelitu cu unu stratu stralucitoru, care pare a fi suferitu inceputuri de topire. Se scie, cá, cáldur'a provenita prin frecarea aerulu contra aerolitul cadiendu cu repediciune in atmosfer'a nóstra, este de ajunsu pentru a produce topirea suprafaciei sale. Acést'a este ipotes'a admisa in generalu pentru lumin'a aeroliteloru séu a steleloru filante.

[Unu copilu, care se petrificá?] Jurierulu „Stateloru Unite“ dá câteva amenunte asupra unui casu de petrificare intr'adeveru estraordinara: casulu, e unu copilu adusu din Filadelfi'a si care positivu se afla pe cale de petrificare: Carne a atátu de rece si mai totu atátu de virtósa, cá si marmor'a, si, de si acestu copilu nenocitu, ce are aprópe trei ani, traiesce inca: totusi de abia póte se 'si misce buzele si pleopele. Eiu dórme cu ochii deschisi, si in acést'a conditiune este durerosu de vediatu. Acumu síse iuni, acestu copilu se bucurá de o senatate escelenta. Meladi'a, care a atacatu tieseturile dintre pele si carne este probabilu resultatulu unei stricatiuni a nutrimentulu. Acést'a e antaiulu casu cunoscutu din o petrificare atacandu corpulu intregu. Mórtea nu póte intardiá, cáci copiulu se metamorfosa rapede in pétra.

Sportu. (Alergári dupa harthiutie.) Dumineca, pe la 2 óre scrie „Press'a“ — multime din d-nii sportulu capitalei Bucuresti 'si dedese intalnire la alu doilea rondu alu sioselei Kyseleff. Pentru prim'a óra avea locu o alergare de calareti dupa petice de hartia. Eata cum acést'a specie de sportu este organizata. In loculu unui cerbu séu unei vulpe, se pornesce inainte unu cavaleru, care priimesce, in abnegatiune, a inlocui vénatulu. Acestu cavaleru presara in urm'a s'a mici bucatiele de harthie, pentru a insemná locurile pe unde elu a trecut. Puçinu dupa acést'a vanarorii se pornescu in urmarirea cavalerulu, observandu bucatielele de harthia. Cavalerulu, care s'a devotatu a porni inainte, a fostu d-nulu Moruzi, luandu directiunea spre Herestreu. La 2 óre 25 min. totulu era gata pentru plecare, sub conducerea d-lui capitanu Blaremburg si Costica Isvoranu. Trasurile erau sub condncerea d-lui P. Ritoride. Puçinu inaintea plecarii, A. S'a Principele Bulgariei sosise spre a urmá venatórea. Caili nechezau de impacientia; in sférsitu cornulu resuna anuntiandu plecarea. Toti pornescu, in galopu de vanatóre, precum se cuvine unoru calareti indrasneti dedati la asemenea exercitiuri. Dupa câte-va sute de metri inse, calareti se punu in fuga mare. Printre cei mai intrepidi se aflau dómnele M. Sutiú si Z. Paciurea. De mai multe ori, urmele harthiutiiloru au fostu perdute, fiindu, se vede, luate de vèntu, si cavalcad'a se ostenea inzadaru spre a le gasi.

Dupa o cale de o jumetate de óra, dupa trecerea mai multoru mici obstacole, ventórea era aprópe se ajunga „la hallali“, candu d. Moruzi se infacisí inaintea venatoriloru. D-s'a fusese silitu a se opri, pentru cá i se rupsesse o scara. Trasurile sosira pe unu drumu mai scurtu, in capulu loru se affá aceea a A. S. Principelui Bulgariei. Intr'unu locu, unde drumulu se prelungesce spre padurea Baneasca, era asediatu unu micu campu de curse, unu micu siantiu si doue garduri vii de ualtimea unui metru. Cavalerii se pusera la réndu la intrarea in stufisiu, si luandu-si aventu, se pornira in fug'a mare peste obstacole, cu d-nulu Isvoranulu in frunte si imediatu dupa d-s'a cu d-n'a M. Sutiú. Calulu acestei d-ne, dupa ce sari siantiulu, se potenci inaintea celui d-antaiu réndu de gardu viu, si amazon'a cadiu! Inainte inse de a se dá ajutoru, d-n'a Sutiú se sculá ne-vatemata si incalca earasi. Ceva mai pe urma colonelulu Dumitrescu fú asvarlitu dupa calu, voindu se treaca inca odata peste obstacole; d-s'a asemenea nu si a facutu nici o vatamare. Tóta vénatórea apoi, trasuri si cavaleri, au plecatu spre Banésa, unde era pregatita o mica gustare, care terminandu-se in modulu celu mai veselu, amatorii Sportulu se intórsera in Capitala, fagaduindu'si se repeta o asemenea placuta distractiune.

Revista bibliografica.

[„Catechese“] tratandu istori'a biblica a testamentulu vechiu, manualu pentru catechetii si invetiatorii scóleloru poporale, pentru pastorii sufletesci la catechisatiu-

nile preserise in biserica, pentru candidatii de invetiatori si pentru educatorii si amicii junimei de protopresbiterulu Ioan Stefanelli, catechetu la scóla poporala gr. or. si docentu la facultatea teologica a Universitatii din Cernauti, Tomu 1. Sibiu. Editur'a si tipariulu eredei de Clusius. 1880, Pretiulu unui esemplaru pentru Atro-Ungari'a e de 5 fl. v. a.

N. 13—1880

2-3

Publicatiune.

In Octobre 1878 s'a aflu in piati'a din locu unu certificat de amanetare asupra unui Collier de aur cu diamante, depunenduse la oficiulu de amanetare din locu. De vreme ce inse perdieluru acestui certificat nu s'a insnuatu la subscrisulu oficiu in decursulu terminulu de espirare, este provocatu prin acést'a, de a'si documentá in decursu de trei luni dreptulu de posesiune séu de amanetare asupra certificatulu aflu si asupra obiectulu amanetatu pe bas'a acestui certificat. La dnu contra are a'si ascrie numai siesi urmarile, voru resultá din negligerenti'a s'a.

Brasiovu, 13 Martiu 1880.

Administratiunea oficiulu de amanetare.

Foncière,

Institutu de Assiguratune din Pest'a

(dela anulu 1864 pèna la finele anului 1879 si Firm'a: „Institutulu de asiguratiune pestánu“) in Budapesta.

Capitalu in actii 25,000,000 franci, egalu cu diece milióne fiorini v. a. in auru asupra carora s'a platitu in numerariu:

12,500,000 franci, egalu cu cinci milióne fiorini v. a. in auru.

Premiile si reservele pentru danu constau din circa 2,500,000 fl.

In cursulu anulu alu Premiiloru face circa 3,000,000 fl.

Societatea, care se numera intre institutetele cu capitalu fórte puternicu, si cari oferu Garantitiile cele mai mari, assureaza cu conditiunile cele mai liberale si cu tacsu premiiloru fórte estia socotita:

I. contra pagubelor prin focu, fúgeru séu esplosiune la edificii, fabrici, masini, recuise, mobile, márfuri, vite, precumu si contra producteloru de campu si fenatii aflatóre in locu liberu, sub Coperisiu;

II. contra pagubelor la venituri curate, causate la Fabrici prin incetarea lucrarii séu la Case inchiriate prin perderea chiriei in urm'a unu focu séu esplosiuni;

III. contra spargerei degeamurila ferestreloru usi si mobile;

IV. contra pagubei la transportulu márfuriloru pe uscatu, séu pe apa.

V. contra pagubei de grandina la ori-ce productu alu pamentulu.

VI. asupra Vietiei omului in tóte combinatiunile.

Págubi ocasionate se voru cerceta in modulu celu mai culautu si se voru plati fórte grabnicu. (Institutulu de asiguratiune pestánu a bonificatu pentru pagube cu decursulu existimie sale 22 Milióne fiorini v. a.

Deslusiri mai detaliate dá representanti'a nóstra mai josu numita.

Directiunea:

Comitele Marcus Pejacsevich, Presiedinte; Fridericu nobilu de Kochmeister, Anton de Laczkó, vice Presiedinti; Membrii ai Directiunei: Adolfu Aebly, Carolu G. Feldmann, Carolu Figdor, Dr. Eduardu Loisch, Comitele Gedeon Ráday jun., Adolf Schenk jun., Alois Strobentz, Dr. Antonu Willner, Comitele Leopold Wolkenstein - Trostburg. Directuru generalu: Wilhelm Schön; locutiitoru de Directoru generalu: Carolu Fuchs Directoru.

Agenti'a generala Brasiovu la Domnii:

Kamner & Jekelius

Cursulu la burs'a de Vien'a din 2 Aprilo st. n. 1880.

5 ^o / _o Rent'a charthia (Metalliques) . . .	73 20	Oblig. rurali ungare . . .	92.-
5 ^o / _o Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) . . .	73 85	„ „ Banat-Timis . . .	90 50
Losurile din 1860 . . .	130.20	„ „ transilvane . . .	90 75
Actiunile bancei nation . . .	839 —	„ „ croato-slav . . .	93.-
„ instit. de creditu . . .	297.75	Argintulu in márfuri . . .	—
Londr'a 3 luni . . .	118 75	Galbini imperateesci . . .	5.58
		Napoleond'ori . . .	9.48
		Marci 100 imp. gar. . .	58.48

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gött si fiu Henriu.